

Preek van ds. A. van Beijeren, 20 maart 2022 in De Bron

UITLEG EN VERKONDIGING *Lieve mensen van God,*

Vorige week hoorde ik op radio 4 een liedje voorbij komen van Willem Wilmink dat mij raakte. Het gaat over mensen die vluchten...

*Waar de oorlog teistert, waar de honger woedt,
moeten ze uit huis vandaan en zwerven...*

Ik vermoed dat we bij deze woorden allemaal de hartverscheurende beelden op ons netvlies hebben van de vluchtelingenstroom uit Oekraïne. De beelden branden ons in het hart.

Daar over doordenkend... de eeuwen dóór natuurlijk mensen op de vlucht geweest, met altijd weer die bange klacht

Waar is thuis, Wáár is thuis?...

*Iedereen blijft hopen dat hij nog een toekomst heeft, rust voor zijn vermoeide hoofd
een plek waar hij in vrede leeft.*

Laat me niet omkomen, pak me bij de hand...

*Als je maar dicht bij blijft, gaan we hand in hand
en zullen we de grens passeren van een beter land...*

Natuurlijk zijn deze mensen letterlijk op zoek naar een plek waar vrede heerst, een beter land... Een plek waar mensen zijn, die hen opvangen en voor hen zorgen...

Maar daarnaast zijn er nog vele anderen die intens verlangen naar een beter land; waar zij zich zelf mogen zijn, waar ruimte is, vrijheid, recht...

'Een beter land' – het doet je denken aan de Hof van Eden, waar ons verhaal van vanmorgen zich afspeelt. Die Hof is een paradijs; de zon schijnt er volop, bloemen bloeien er in prachtige kleuren, vogels zingen het hoogste lied, wilde dieren spelen samen... Het is een plek waar de mensen die er wonen voluit mogen **genieten**, van al die pracht, van de ruimte die er is, van de vrede die er heerst.

Waar **is** die tuin? Waar is die tuin? Kun je er komen? Is het ver weg, of is het dichtbij?

Wel, zegt een joodse rabbi: Die tuin staat voor de ideale bestaanswijze, zoals de schrijver denkt dat die door God is bedoeld...

De eerste hoofdstukken van het boek Genesis bezingen hoe prachtig God de schepping heeft gemaakt - géén verslag van gebeurtenissen, maar een lied, een geloofslid, met een

veelzeggend refrein 'En God zag dat het tov was – het Hebreeuwse woord voor GOED. Het hoogtepunt is daar als God zegt: "Laat ons mensen maken die op ons lijken". Die mensen mogen voor de aarde zorgen, mogen verder gaan met dat wat God heeft gemaakt. Wat een eer! Maar ook: wat een opdracht – zorgen voor de aarde 'in de Geest van God'. Zij krijgen van God álle ruimte en vrijheid om hun eigen keuzes te maken. Zónder die vrijheid zouden zij immers nooit tot groei en bloei kunnen komen... Dát is juist wat God zo graag wil, dat de schepping zal groeien en bloeien, en dat alles GOED is... dat alles en iedereen het goed heeft.

Maar... God neemt wel een risico door mensen zoveel vrijheid te geven... Zal dát niet fout gaan? ... Het gáát fout; daarover vertelt het vervolg van het boek Genesis. Daar kunnen we lezen hoe kwetsbaar keuzevrijheid de schepping maakt. Al direct gebeuren er dingen die God helemaal niet zo had bedoeld. Dat vertelt het verhaal dat we gelezen hebben.

Een verhaal

- over een boom met heerlijke vruchten, waarvan mensen niet mogen eten
- over een slang die mensen verleidt om dat toch maar te doen
- over de gelijke van de mens die in gaat op de uitnodiging van de slang
- over de mens die er ook van eet
- over de plotselinge schaamte omdat ze zien dat ze naakt zijn
- over God die door de tuin wandelt, en hen tegemoet gaat...

Een heel bijzonder verhaal, met diepe lagen... een verhaal dat allesbehalve eenduidig is.

Er is veel over te zeggen; en daar hebben we vanmorgen niet gelegenheid voor. Dit verhaal heeft in ieder geval veel teweeg gebracht in het verleden, denkt u alleen al aan de synode hier in Assen, in 1926, over de vraag of de slang werkelijk gesproken had...

En wat heeft dit verhaal ook grote gevolgen gehad vanwege de link die gelegd werd tussen schaamte en naaktheid, omdat velen zich blindstaarden op zonde in de sfeer van naaktheid en seksualiteit, terwijl er veel minder oog was voor zonde op een ander gebied, b.v. over het omgaan met macht, bezit enz.

Om de joodse rabbi die ik zo even noemde, opnieuw te citeren; dit verhaal is een verhaal van alle tijden - mensen vergrijpen zich voortdurend aan de mogelijkheden die ze krijgen; keer op keer verknoeien ze de kansen die ze ontvangen, in het groot en in het klein... We zien het gebeuren, ook vandaag...

En God, wat doet Hij, nu mensen Hem zo teleurstellen?

Wij zouden ons misschien van hen terug trekken. Maar God niet! Hij heeft zich met hart en ziel verbonden aan zijn schepping... aan mensen.

Daarom treedt Hij ze tegemoet... Wat niet goed is gegaan, dáár zullen ze de consequenties van moeten aanvaarden, maar tegelijkertijd heeft Hij oog voor hun ontredde en daarom ZORGT voor hen Hij en zet Hij de deur naar de toekomst open. De gelijke van de mens krijgt een naam... EVA – moeder van alle levenden... de mensen mogen verder!...

En... vol liefde maakt God ook nog eens kleren voor hen beiden, van dierenvelen;

behoedzaam legt Hij die vacht om hun schouders – anders zullen ze het koud krijgen...

Adam en Eva verlaten het paradijs en gaan de wereld in; mét God; en Hij steekt hen als het ware een hart onder de riem: “Vertrouw er op dat het goed komt” – Ik blijf bij jullie, want jullie kunnen niet zonder Mij, en ik wil niet zonder jullie.

Ontroerend in dit verhaal vind ik hoe God **oog** heeft voor de ontredde van deze beiden en dat meteen omzet in een gebaar van zorg, door een vacht om hen heen te leggen.

Die zorg van God komen we trouwens steeds wéér tegen in de bijbel; God heeft oog voor mensen, vooral die mensen die het zwaar hebben... Hij laat steeds weer zijn hart spreken.

In het NT lezen we over Jezus, die oog heeft voor mensen, vooral voor hen die het niet GOED hebben, die het ontbreekt aan van alles – aan voedsel, onderdak, vrijheid, kleding, recht...

Vaak lezen we dat Hij met ontferming bewogen werd.

Het ging Hem aan het hart, zeg maar, om de moeite te zien van al die mensen die het waar dan ook aan ontbrak. Hij kon dat niet aanzien. En voor Hem hoorden woord en daad bij elkaar. Hij vertelde over niet alleen over het Koninkrijk van God, hoe het daar toegaat, maar Hij liet het ook zien...

Dat Koninkrijk van God, zei Hij vaak, is nabij; dat is overal waar het leven zo gaat en de dingen in het leven zo gaan, zoals God het heeft bedoeld.

Op de panelen van de Meester van Alkmaar is Jezus steeds te vinden tussen mensen die het zwaar te verduren hebben. Hij ziet dat ze het niet GOED hebben. Uit de evangeliën weten we hoe ná zij Hem aan het hart liggen, én hoe solidair Hij met hen is. Daar waar hun leven kapot is, probeert Jezus te helen... Hij roept ons op hetzelfde te doen, helen, heil brengen; we mogen er daarbij op vertrouwen dat dit mogelijk is, en... dat het goed komt. Dat klinkt misschien gemakkelijk; als wij om ons heen kijken in de wereld van vandaag, zien we vooral chaos, eigenbelang, zelfzucht, geweld, onrecht, corruptie, oneerlijkheid. Hoe móet het ooit

goed komen?

Het komt goed ... Misschien zijn het woorden van hoop, van inspiratie, van creativiteit...

Dat koninkrijk waar Jezus het zo vaak over heeft, wil zichtbaar worden in het leven van mensen. Dat koninkrijk mag aan jullie te zien zijn, zegt Jezus tegen de mensen om Hem heen, en tegen ons...

Martinus van Tours - St. Maarten - hier in de schikking - had dat begrepen. Hij aarzelde geen moment en sneed zijn eigen mantel in tweeën, de helft voor de bedelaar en een stuk voor hem zelf (we zien het hier verbeeld).

Vandaag staat het kleden van de naakten centraal... We kennen die woorden vooral uit Mattheus 25 waar Jezus zegt: "Ik was naakt, en jullie kleedden Mij".

Wij komen misschien niet vaak iemand tegen die geen kleren heeft, maar in de tijd van de bijbel was het hebben van kleding zeker niet vanzelfsprekend. De hele bijbel door vinden we dan ook de oproep om je kleding te delen. Want... naakt zijn betekent niet alleen geen kleren om je lijf hebben, maar ook dat je er niet bij hoort, dat er geen plek voor je is, in de gemeenschap. Je bent weerloos in alle opzichten, niet beschermd tegen de hitte van de zon, niet tegen de kou in de nacht, niet tegen de hooghartige blikken en schaamteloze woorden van anderen... je voelt je onwaardig, je kunt je onmogelijk voluit mens voelen.

Jezus laat niet na om ons op te roepen mensen hun waardigheid terug te geven.

Wij komen dan misschien niet zozeer mensen tegen die naakt zijn, maar er zijn wel nogal wat mensen die weinig financiële middelen hebben om kleding te kopen.

Als wij vandaag of later in de week nog eens napraten over dit thema, zouden we ons er eens op kunnen bezinnen wat het hebben van kleding betekent, voor ons, voor anderen...

- Vinden we het gewoon fijn om er goed en verzorgd uit te zien of ontleen we er misschien (diep in ons hart) ook status aan?

- Betalen we liever wat meer voor onze kleding of kopen we het liefst veel voor zo weinig mogelijk? Maar... wie heeft die kleding eigenlijk gemaakt? Een meisje – een kind nog – van ver overzee? Maakt zij niet te lange dagen? Verdient zij wel een eerlijk loon?

- Nog een vraag: Wat doen we met kleding die naar ons idee uit de mode is?

- En... als we voor onze klerenkast staan en tot de conclusie komen dat we toch behoorlijk wat kleding hebben, dat je eigenlijk best met minder toe kunt. Wat doe je dan?

- Een andere vraag: Hoe zouden mensen zich voelen, die naar de kledingbank moeten,

omdat ze niet genoeg geld hebben om naar een van de vele kledingzaken te gaan?

Vragen om over na te denken... om er samen over te praten.

Kernvraag is, ook als we het hebben over kleding, om wie gaat het? Om ons zelf, om God, om de ander?..... Hoe kunnen we zorgen dat mensen het GOED hebben, zich goed voelen? Niet voor niets zegt Jezus: 'Kijk naar de lelie, die groeit naar de hemel toe, tevreden, zonder bijbedoeling en afgunst, let ook op de vogels, zij zingen het hoogst lied - God is al hun leven, zij komen niet te kort...

Wees toch niet bezorgd, roept Jezus ons toe... Maar dát kost ons vaak moeite... We kunnen toch niet zorgeloos onze gang gaan... Nee, dát bedoelt Jezus ook niet te zeggen. Natuurlijk moeten we leven als verantwoordelijke mensen en zorgen voor nu en later. Natuurlijk mogen we genieten van de dingen die we hebben en kopen, van de kleding waar we ons in thuis voelen. Het gaat Jezus hier om de vraag waar, op wie we ons op richten, of we misschien toch steeds weer bij ons zelf uitkomen...

Zoek eerst het Koninkrijk van God, zegt Jezus...

Dat Koninkrijk wordt zichtbaar in ons, als wij daarbij onze ogen steeds weer richten op God en op zijn woorden 'En het was GOED'. Zo moge het zijn.